

DÉLMAGYARORSZÁG

Szerkesztőség Kárász-utca 9.
Telefonszám: 305.
Egyes szám ára 10 fillér.

ELŐFIZETÉSI ÁR SZEGEDEN
egész évre . K 24— félévre . . K 12—
negyedévre K 6— egyhónapra K 2—

ELŐFIZETÉSI ÁR VIDÉKEN
egész évre . K 28— félévre . . K 14—
negyedévre K 7— egyhónapra K 2:40

Kiadóhivatal Kárász-utca 9.
Telefonszám: 81.
Egyes szám ára 10 fillér.

Szeged, 1914.

III. évfolyam 169. szám.

Szombat, július 18.

Fényes tanulságok.

Necsak az alföldi vidékek közvéleményét, hanem az egész országot bámulatba ejti az a nagyszerű közgazdasági eredmény, melyet a kecskeméti gyümölcsstermés ebben az esztendőben produkált. Hozzávetőleges számítással tizenkét millióra lehet becsülni azt a forgalmat, melyet a napokban lebonyolított barackpiac eredményezett s ha ehhez az összeghez hozzávesszük még az ideai termés egyéb eredményeit, meg kell állapítani, hogy nemzeti kincs értékével ér föl az a hatalmas anyagi gyarapodás, mely a kecskeméti polgárság szorgalmából a folyó esztendőben a takarékpénztárak acélkasszáiba vándorol. Ebben a megállapításában kétségkívül az a tény adja a legértékesebb elemet, hogy a nemzeti kincsnek egy tekintélyes része külföldről vándorol be az országba és tényleges vagyonszaporulatot jelent.

Ezzel a fényes eredménnyel két helyi érdekességű megfigyelést állítunk szembe. Az egyik az, hogy szatymazi gazdák telelaktak négy-öt vasúti kocsit kajszinbarackkal, azután maguk is felkaptak a vonatra és elszállították terményeiket egyenesen az osztrák főváros piacára. A szegedi tanyavilág is tudna tehát ekszportra dolgozni, ha fel lehetne ébreszteni érdeklődését

a külföldi piac előnyei iránt. De mutatja ez a jelenség azt is, hogy a szegedi piacon aligha lehetett volna értékesíteni a gyümölcsstermést, mert a piac elhanyagolt és kisméretű, forgalma tisztán a helyi érdekek kielégítésére irányul. A második megfigyelésünk pedig az, hogy az alsótanyai gazdák egyáltalán nem képesek terményeiket értékesíteni. Beszéltünk östermelőkkel, akik elmondták, hogy idei nagyszerű gyümölcsstermelésük egy tekintélyes százalékát házi állatjaikkal ettették fel, vagy pottom áron elvesztegették a szeszifőzők tulajdonosainak, mert más módon értékesíteni nem tudták. Kocsibérül 5—6 koronát kellene fizetniök, ha be akarnák hozni a szegedi piacra; ezt a kiadástoppletet pedig az áru nem bírja meg.

Ha ezeket a jelenségeket összevetjük világossá válik, hogy Szeged az ő kertgazdaságra kiválóan alkalmas homokos talajával milliós bevételi forrásoktól fosztja meg polgárait csupán azért, hogy nem képes szakítani eddigi esztelen, kényelemszerető gazdasági politikájával. De tovább megyünk: Szegednek egyáltalán nincsen is gazdasági politikája. Itt minden megy a maga megszokott, kitaposott útján; itt soha senki nem törődik azzal, hogy a nép javáért miféle intézkedések lennének teendők, sem azzal, hogy mi-

lyen irányt kellene adni a lakosság vagyonszerző foglalkozásának?

Nem először vádoljuk meg ezzel a város hatóságát: Vádoljuk most különösen a gazdasági ügyosztályt azzal, hogy *mindennel foglalkozik, csak azzal nem, ami feladata lenne*: a polgárság gazdasági érdekeinek előmozdításával. A szegedi városi tanács gazdasági ügyosztálya egyszerű gazdasági hivatal, melynek majd minden tevékenysége kimerül a bérföldek árverelésében és az árlejtések megtartásában. Kérdjük: tett-e valaha indítványt ez az ügyosztály a tanya vasutjának megvalósítása érdekében? Gondolt-e egyáltalán arra, hogy elősegítse negyvenezer tanyai lakos megéllését, honosított-e meg háziipart, szerzett-e piacot, vasúti refakciákat, összeköttetéseket, vagy bármilyen előnyöket? Ha pedig úgy fogja fel a gazdasági ügyosztály vezetője a hivatalát, hogy az nem kötelez a polgárság nemzetgazdasági érvényesítésének elősegítésére, hanem csupán a város javainak kezelésére (amit ugyan józan ésszel senki sem fog neki elhinni) — tett-e valamit abban az irányban, hogy a városnak hetvenezer holdat kitevő hatalmas ingatlanbirtoka másféle művelés alá kerüljön, többet jövedelmezzen, nagyobb értéket képviseljen, mint tiz, vagy husz évvel ezelőtt? Nem tett vol-

Európa északon.

Irtá: Varga Borbála.

A földszinten levő régiség gyűjteményt most az e célra épült várnak beillő új, nemzeti múzeumba helyezték át.

Szép, különös stílusban épült temploma a Kalion-templom magaslaton áll. Újszerű tornyát minden pontról látni. A másik kiváló temploma kupolás, impozáns. Belsejében igen sok a művészi alkotás. Külön álló tornyában szívhez szóló harangjáték van.

Az új országház remekbe készült, hatalmas finn stílusban készült épület. Ilyen kivitelű a posta-távíró hivatala és más nyilvános épülete is.

A város forgalmát nagyban segíti elő az a körülmény, hogy a közel- és távolban levő kisebb-nagyobb szigetek lakói itt szerzik be a napi szükségleteiket. A kikötőket a város minden pontjával villamosok kötik össze.

A tengerparton elterülő Brunsparkban katonazene, nyári színház és más efféle szórakoztatja az odasereglik sokaságát.

A gyönyörű observatóriuma az egyik ki-

kötőre néző hegy hátán fekszik, mely mesésen van parkirozva. A tengert ábrázoló szobor mellől a kilátás elragadó! Kellemes üdülő helye az Esplanad, hol két kioszk is van. Mind a két helyen délelőtt és délután katonazene koncertezik. Ezen a téren van a finnek imádott nép költőjének Rurebergnek mesésen egyszerű szép szobra. Kedves kis szobrocska még az esőernyő alatt álldogáló gyermek pár. Köröskörül impozáns három-négy emeletes bérpaloták fényes boltokkal; az opera és a nemzeti bank állanak. A bank tágas csarnokaiban itt is, mint Finnországban más egyebütt, kizárólag nők a tisztviselők.

Helsingforr építkezése rohamosan halad előre. Alig van utca, ahol két vagy több nagyszabású palota ne volna emelkedőben. Sok helyen az udvart egy kiemelkedő sziklatömb tölti be, amit nagy fáradtsággal bírnak eltávolítani.

Högholm kiránduló hely, bájos kis sziget, hova gőzessel megyünk. Állatkertje, ásványmúzeuma szokatlanul érdekes. Ásványgyűjteményei közül a fatörzsüket keresztmetsetben feltüntető — különböző színű márvány csoportja lepelt meg. Ilyen márványra,

mely vékony fával sűrűn benőtt erdőt mutatna, még nem találtam sehol.

A legérdekesebb szigetek egyike Fölisön, hova a néprajzi múzeumot helyezték el. Kincseket adtak az itt felhalmozott primitív dolgokért. Ez a múzeum mutatja be az északon lakó ős finnek kulturtörténetét.

Nagy küzdelmükbe került, míg az orosz kormánnyal szemben kitudták vívni, hogy egy tetemes összegbe kerülő, vagyont érő régiségeket megvásárolhassák és rendeltetésének átadhassák.

Az északról felhozott sok mindenféle faalkotmány között elsősorban is a *karunák* temploma vonta magára figyelmemet. Ennek a templomnak több értékes, igen régi olajfestménye is van. Fatornya külön épület, ami igen sajátos, mert a régi olasz templom építkezésénél volt szokásban. Sekrestyéje ugyancsak külön áll, amit Pisában és Flórencban szintén láthatunk, az igaz, hogy diszben és pompában páratlanul; míg itt a kezdetkeztét a sajátos művészetével párosuló.

Egész délutánt töltöttem a kisebb-nagyobb telepek szemlélésével. Hűséges kísérő társam és magyarázóim volt Ferdinánd Siems-

Vendéglőben

KÁVÉHÁZBAN

Fűszerkereskedésben

Csemegeüzletben

MINDENÜTT KÉRJEN HATÁROZOTTAN

SZT. ISTVÁN

duplamalátasört.

Csak ez az eredeti, a valódi!!!

ÓVAKODJÉK

az UTÁNZATOKTÓL!!

na semmit; az ügyosztálynak halvány sejtelve sincs arról, hogy hogyan kell egy százezres nagy város saját érdekeit a polgárság érdekeivel összhangzásba hozni.

Lehetne nekünk is kifejlett gyümölcs-kertészetünk, zsebretehetnénk mi is tizenkét milliót, meg még jóval többet is. De ehhez az kellene, hogy tanuljunk legalább a szemünk előtt álló példákon. Kecskemét város tanácsa számon tartotta, hogy mely időpontban kerül piacra a baracktermés és alkalmas külföldi lapokban előre teleharangozta a világot a nagy barackvásár hírével. Miféle szabályrendelet kötelezte erre? Bizonyára annak a kötelességnek érzete, hogy *a város hatósága a nép javáért van*. Jött is külföldi vásárló elég s néhány nap alatt egész vonatok indultak el gazdag rakományal Németország, Olasz-, és Oroszország nagyvárosai felé. Piacot kell tehát első sorban is teremteni a tanyavilág terményeinek. Ezt pedig a vasut teremti meg, mely nem közvetlenül hozza a hasznót a városi hatóságoknak, hanem közvetve a város polgárságának vagyonosodása útján. A rég tervezett vasutat tehát még akkor is meg kellene sürgősen építeni, ha annak üzemeltetése esztendőkön át deficitet eredményezne, mert hiszen nem az a fontos, hogy a város háztartása jusson újabb bevételi címhez, hanem, hogy a polgárság tegyen szert milliókat eredményező új gazdasági lehetőségekre.

A német hadgyakorlatok. Berlinből jelentik: Az ezidei császármanőver rendkívül nagyszabásúnak ígérkezik. Megjelenik a manőveren az olasz király, azonkívül az elhunyt *Ferenc Ferdinánd* főherceg helyett, hír szerint, *külön osztrák-magyar tiszti küldöttség érkezik Németországba*, ott lesz továbbá a görög király is és meghívót küldtek végre a román vezérkar főnökének is.

sehn konzul, ki fáradságot nem ismerve, járta velem végig a sok látni valót. Neki köszönhetem azt, hogy oly alapos ismereteket szerezhettem itt.

Az épületekben rátaláltunk a szobára, amelyben kémény nélkül tüzeltek. A szoba felső része állandóan füsttel volt tele; míg alul, ember magasságig, a két szemben levő nyílás megtisztította a levegőt. Amit a felső füsttől befogott s az alsó tisztán maradt falak is bizonyítanak. A gőzfürdőt úgy állították elő, hogy kavics halmazt fölhevítettek, reá vizet öntöttek a fölötte elhelyezett léceken párologták ki magukat.

Ezeknek a századok előtt élő embereknek könyvtárszékényük is volt. Olyanféle, amelybe belefért — Petőfivel szólva: Szigvárt, Kartigán. Írásra és nyomtatásra oth betű alakot használtak.

Az „áldozati fára“ az elhalt lelkek nyugalmáért élelmiszereket kötöttek, hogy azok visszajövet lakmározhassanak.

A dóhány termeléshez az ős időben is értettek, amit számos hagyomány bizonyít. A kereskedelmet óriási evezős ladikkal bonyolították le. Az itt levő ladikok között legnagyobb 21.4 mtr. a templom járó. Ennek a ladiknak dongái hosszúságban nincsenek toldva s mégis alig 8 ctm.-rel keskenyebb az orránál. Benne több mint száz ember fért el. Többnyire nők eveztek, ami igen szép látvány lehetett a nemzeti ünneplő ruhákban. A kátrány előállítását és exportálását nagyban üzték.

A bejáratnál, a pénztár mellett, kizárólagos finn háziipar cikkeket árúsítanak, ami-

A képviselőház ülése.

— A munkarend. —

(Saját tudósítónktól.) A jövő hét első ülésének napirendjére okvetetlenül kitűzik a *közigazgatási reformjavaslatokat*. A napirendre való tüzés nem jelenti a nyomban való tárgyalást is, hanem arra való, hogy ha váratlanul végződnék a szeszvita, amelyre kedden, vagy szerdán rákerülhet a sor, idővesztés nélkül hozzáfoghassanak a közigazgatási vitához.

A jövő hét ilyenformán érdekes eseményeket rejteget. Szerdán újabb interpellációsorozat lesz, hogy — amint *Rakovszky* István mondotta, — legalább az interpellációkban legyen nyoma annak, hogy történelmi időket élünk. Az ellenzék az interpellációkkal kapcsolatban elismerésre méltó komolysággal viselkedik és a külpolitikai kérdés voltaképpen *a magyar parlamentben* kerül az európai nyilvánosság elé.

Mezőssy Béla, *Eszterházy Mór* és *Andrássy Gyula* gróf már bejegyezték interpellációikat. *Mezőssy* a miniszterelnököt interpellálja meg *a boszniai kormányzati viszonyokról*, *Eszterházy* a *képviselőházi örség* dolgában terjeszt elő interpellációt a miniszterelnökhöz és a honvédelmi miniszterhez. *Andrássy Gyula* gróf pedig *a külső politikai helyzet* dolgában interpellálja a miniszterelnököt. Különösen e legutóbbi interpelláció az, amely elé fokozott érdeklődéssel néznek A Ház ma az illetékJavaslat *tizenöt szakaszát* elfogadta.

A mai ülésről ez a tudósítás szól:

Beöthy Pál elnök pontban tíz órakor nyitotta meg az ülést. Néhány jelentéktelen jelentés után áttértek a napirendre: a bélyeg- és illetékről szóló törvényjavaslat részletes tárgyalására.

A második szakasz volt soron és ehhez *Springer Ferenc* szólt elsőnek. Módosításokat ajánl és a pénzügyminiszterrel polemizál. Egy helyen a jogilletékekre utal, amikor *Beöthy* nyomban közbeszól:

— Kérem, képviselő ur, a tárgyhoz tessék szólni!

Az ellenzék zokon veszi a figyelmeztetést, mert szerinte *Springer* nem tért el a tárgytól.

ből mindenki iparkodik legalább néhányat magával vinni emlék gyanánt.

Kigyönyörködve magam *Helingsfors* érdekességeiben, utamat *Ekenäs* felé folytattam. Az állomásnál két ismerős hölgy várakozott reám. Az egyik *Hedwig Sohlberg* semináriumi igazgatónő és országgyűlési képviselő; a másik *Berta Ahlfors* képezdei tanárnő. Mind a ketten tárt karokkal fogadtak. Körül kalauzoltak ligethez hasonló bájos, kis városkájukban. Megmutatták tanintézetük egész telepét. Megnéztük a tantermeket. A kavicsmódra berendezett fürdőházat, torna-, étkező-, háló stb., pavillonok berendezéseit. Míg végre az ő barátságos lakosztályukban kipihentem magamat. A nappali szoba egyik sarkában a szövöszék ellentétesen vált ki a sok drága szobrok és más disztárgyak között.

Innen a tó partjához hajtottunk, hogy az előre megrendelt ebédet a vízre épített kis-osztkban költhessük el. A vízbe dobott morzsákra ezrével jöttek a kisebb-nagyobb halak, meg a szabadban élő falánk hattyúk, hogy éhségüket csillapíthassák.

Később motorgőzökre ültünk és egy óra múlva *Raseborgban* az igazgatónő nyaralója előtt kötöttünk ki. Az ebédlőben jól eső érzéssel láttam, hogy furótt lábu tulipános székekkel van butorozva.

Este tiszteletemre fényes társaság gyűlt egybe és bensőségletes ünnepeltetésben volt részem. A csillagok fényével versenyezve ragyogtak a veranda ezer apró, színes üveg lámpionjai. Soh'sem felejttem el ezt az *Andersen* meséibe illő éjszakát...

(Vége.)

— Maguknak ugyis mindegy! — kiáltják az ellenzékiek, ugysem hallgatnak ide!

Sümegei az elnök felé fordul:

— *Springer* jobban tudja, mint ön, ne zavarja a szónokot.

Az elnök: Rendreutasítja Sümeget.

Springer tovább indokolja ezután módosításait.

Springer Ferenc azután azokról a súlyos terhekről szól, amelyet a második szakaszról a jogkereső közönségre.

Sümegei Vilmos: Valósággal kizsákmányolják a feleket.

Springer Ferenc kihagyandónak tartja az egész szakaszt.

Hantos Elemér előadó válaszol és kijelenti, hogy tisztán jogpolitikából vették föl ezt a szakaszt. Erre a kijelentésre zajos ellenmondás támad és az elnök *Sümeget ismétlen rendreutasítja*.

Polónyi Dezső félreértett szavait igazítja helyre.

Nemess Zsigmond szólásra emelkedik.

Kovácsy Kálmán: Itt van a megjövendölt módosító. (Derűtség balról.)

Nemess Zsigmond: Módosítást ajánl, a mely szerint csak akkor kell a halasztási illetéket leróni, ha a kérelem sikerre nem vezet.

Polónyi Dezső: Hát akkor, hogy kell leróni?

Preszly Elemér: Hogy tudja azt valaki előre?

Jackó Pál: A második szakaszhoz szól, hosszasán bírálja és módosításokat ajánl.

Hantos Elemér előadó módosítást terjeszt elő, amelyhez a munkapárt nevében *Nemess* Zsigmond csatlakozik. A Ház a második szakaszt az előadó módosítása alapján elfogadja.

A Ház rátér a 3-ik szakasz tárgyalására. Elsőnek *Springer* Ferenc szól a szakaszhoz.

Beöthy Pál elnök: Az igazságügyminiszter kíván szólni!

Balogh Jenő: Hivatkozik harminc éves kodifikátori multjára és erre való tekintettel fentartani kívánja a szakaszt. Megemlékezik a polgári perrendtartásról.

Jackó Pál: Mikor lép életbe?

Balogh Jenő: A jövő év elején.

Jackó Pál: Biztos?

Balogh Jenő: Biztos. A polgári törvény kodifikációs tárgyalásainál is hosszabb vita volt arról, hogy mi történjék akkor, ha a fél és ellenfél ügyvédje közösen kéri a tárgyalás elhalasztását, mert ez az oka a perek elhúzódásának. Az előadó megbízásomból módosítást fog betervezni, azonban én feltétlenül szükségesnek tartom, ha a két ügyvéd közösen halasztja el a tárgyalást, ezért fel-emelt illeték járjon, mert ez tulajdonképpen a per elhúzása.

Bartos János: Ezentul nemcsak elhúzás, de nyuzás is lesz.

Balogh Jenő kijelenti, hogy a szakaszt kihagyni nem engedi, ellenben szívesen beleegyezik abba, hogy disztíngváljanak abba a kérdésbe, hogy a tárgyalások elhalasztására irányuló kérelmeknél minden esetben alkalmazandó-e a felemelt illetéket, vagy csak különös esetekben. A Ház így döntött.

A további szakaszok mindegyikénél az ellenzék módosítást kívánt, de egyik módosítványt se fogadtak el.

A Ház az első tizenöt szakaszt elfogadta, majd elfogadta *Khuen-Héderváry* Károly gróf indítványát, amely szerint naponta délelőtt 10-től esti 8-ig tárgyalnak.

Az elbizakodott szerb sajtó. Belgrádból jelentik: A *Politika* írja: *Ausztria-Magyarország* most már, hogy nyilván belátható miszerint fenyegetéseivel nem sikerült Szerbiát megfélemlíteni, úgy látszik, visszavonul.

Szerb Szinonok.

(Saját tudósítónktól.) Ime ezalatt dardanai pásztorok nagy láрма között egy ifjut, hátára kötvén kezeit, a királyhoz vonszolnak vala . . . Mindenünnen tolongva tódul össze a trójai ifjuság, kíváncsiságból, hogy lássa s versenyezve gunyolja a foglyot. Halljad most a damaok álnokságát s egynek büntettéből itéld meg mindnyáját. Mert . . . (a fogoly) így kiáltott fel: Jaj nekem, micsoda tenger fogadhat már be, vagy micsoda sors várakozik még szegény fejemre? S ezek után a megkötözött ifju siránkozva mondja el a szájalomra hangolt trójaiknak, hogy földiei, a görögök az ő vérén akarták Trója hosszas és kudarcos ostroma után megvenni a visszatérést Hellas földjére. De mikor itt volt a szörnyű nap, „kiragadtam magamat, megvallom, a halál torkából, széttörtem a békókat s mocsaras tóban káka közt elrejtve egy éjen át lappangtam, míg a vitorlákat szélnek eresztik, ha ugyan eresztették“ stb. stb. Maga Priamus az első, ki megparancsolja, hogy oldozzák le keze bilincseit és szoros békóit és színes szavakkal így szólítja meg: Bárki vagy, felejtsd el az elvesztett grájokat: a miénk leszél.

Igy olvassuk mindezt az *Aeneis II.* részében, amelyből megtudjuk azt is, mint ugratta be a ravasz Szinon a trójaiakat abba, hogy a görög fegyvereseket magába rejtő óriási falovat Trójába vigyék s ezen kitűnő csellel, mint esett a város az ostrom tizedik évében a görögök kezébe.

Önkéntelenül is ez a pár ezer év előtti história jut az ember eszébe, amikor napról-napra olvasunk hírt szerb katonaszökevényekről, akik — nem tudunk e gondolattól szabadulni, nem egyebek, ha nem szerb Szinonok, akik szökevényeknek adják ki magukat s akiket óvatos hatóságaink kényszerutlevéllel, tehát *a mi pénzünkön az ország belsejébe* szállítanak s *elhelyezik őket az ország közepén elterülő magyar városokba és községekbe.* Szóval, mi magunk gondoskodunk arról, hogy ezek a szerb árulók olyan vidékeken helyeztessenek el, amely vidékek a tömeges kémkedés számára nehezebben vofnának hozzáférhetők. Bizonyos naiv felfogása a dolgoknak, feltételezni erről a harcias, nemzeti öntudattól áthatott náció fiairól, hogy *huszával—harmincával* szöknek meg hazájukból. Egy-egy ilyen szökevény csoportban elég, ha egy-két intelligens kém van, a többi pedig csak statisztika. S mi akkor, amikor a *saját véreink* számára nincs még most sem elég munkaalkalom, foglalkoztatjuk őket és *elvonjuk a falatot saját fiainktól.* Valósággal örület. Ráadásul: a kinek csak némi fogalma is van a kémkedés céljairól és feladatairól, az tudja, hogy a kémekeket *nemcsak a hadi objektumok érdeklik, hanem érdekli őket minden.* A nép hangulatától, a malmok szolgáltató képességéig minden, de minden, aminek a legtávolabbról is szerep jut háborus világban. Ki nyújt, vagy ki nyújthat arról garanciát, hogy ezek közt *akárhány magyarul is nem tud,* amit e szökevények a kémkedés sikere érdekében természetsze-

rűen titokban tartanak. Aztán hihető-e, hogy ilyen feszült külügyi helyzetben a szerb hatóságok *olyan lazán őrizzék ellen a határt, hogy katonáik csak úgy kényükre kedvükre szinte tömegesen szökhessenek át Magyarországba?!*

Timeo Danaos! Jó lesz vigyázni ezekre a szerb szökevényekre s *legalább is arra kellene ügyelnünk, hogy ne mozdítsuk legalább hatósági asszisztenciával elő a szerb kémkedést.* Szinon panaszkodása és siránkozása jut eszünkbe az alábbi tudósítások olvastára:

Különös, szokatlan látványt nyújtott tegnap este a szegedi rendőrség hátsó udvara. Az udvar térségén körös-körül kisebb és nagyobb batyuk, dobozok, ruhadarabok hevertek, melyeknek bástyái mögött lesoványodott, sápadt arcú emberek, husz-huszonöt év körüli legények gunyasztottak. Valamennyien — harmincketten vannak — szerb katonaszökevények, kiknek lelkéből kiröppent már a legutóbb lezajlott háboru vágya, most megriadtan, agyoncsigázva, éhségtől gyötörve és a napi szükös zsoldtól is megfosztva — szerete kalandoznak a szomszédos monarchia területén. Szegedre is így került el a 32 szökevény, akiket még ma helyeznek el az ország közepén elterülő magyar városokba és községekbe. A legutóbb lejátszódott szerbiai események miatt ugyanis hatóságaink nem találják jónak, ha a határmenti vidékeken nagyobb számban tartózkodnak ezek a katonaszökevények és ezért kényszerutlevéllel az ország belsejébe szállítják őket.

(A szökevények Szegeden.)

A szökevények, valamennyi fiatal, *tényleges állományban lévő legény,* Pancsováról kerültek Temesvárra és onnan tegnap érkeztek Szegedre toloncuton. Egyenként szökdöstek át hónapok előtt a szerb határon, mert *megunták a rossz bánásmódot,* a silány kosztot és a jogtalanul megteremtett zsold nélküli állapotot.

A rendőrség intézkedésére a szökevények közül huszonnyolcat még ma továbbítottak; Nagyikindára, Szentesre és a többi belső városokba szállítják át őket. A szerbiai legényeket magyar helységekbe telepítik le, ahol az idők folyamán ugye lehet magyar polgárokka válnak s megtanulják szeretni azt az országot, amelyről eddig csak a gyűlölet és bosszuállás hangján hallottak egyet-mást.

A legutóbbi események aktualitását szem előtt tartva, érdekesnek tartottunk e hazátlanná vált, valósággal üldözött emberektől egyet-mást megtudni. Az egyik szökevény, közvetlenül, minden tartózkodás nélkül beszélt el élményeit, a török és bolgár háboruk után *elszenvedett nyomorát,* a szerb hadsereg fegyelmetlen helyzetét és Szerbia jelenlegi sajnálatos, kapkodó állapotát.

J. Brankó a neve szökevénynek. Intelligens, értelmes arcú, jól öltözött fiatalember benyomását teszi. Kérdéseinkre előadja, hogy mesterségére nézve szabással és varrással foglalkozik, huszonnégy éves, családos, egy gyerek atyja.

— Belgrádi illetőségű vagyok, — kezdte elbeszélését — ahol szabómunkákkal tengettem életemet. Négy év előtt nősültem és feleségemmel, valamint gyermekemmel egyideig nyugodtan és megelégedésben éltem. A nyomor azonban csakhamar meglátogatott bennünket. Kiűtött a törökök, majd később a bolgárok elleni háborunk és sok ezer társammal együtt *ott kellett hagynunk a családi tűz-*

helyet, a boldogságot, mindent. A harc tüzébe vittek bennünket, a gyilkos fegyverek és ágyuk elé és mi mentünk, mert azzal hitegettek bennünket, hogy a háboru után sok földet, tulajdon házat, nyugodt és zavartalan megélhetést kapunk.

— Elmentünk. A harc ádázul folyt és egy másután tüntek el mögöttünk. Kumanovo, Istip, Ovcse-Polje emlékei. Családunktól elszakítva, a lehető legrosszabb bánásmódban vergődünk nap-nap után. Sokszor *négy-öt napon át nem kaptunk ennivalót,* az élelmezési csoport nem tudott követni bennünket.

— Végre ránkvirradt a szabadulás napja. *Két golyóval a lábamban hazdérhettem.* Felkerestem családomat, akik elképzelhetetlen nyomorban, rettenetes viszonyok között tengődtek. A katonaságtól azonban még mindig nem szabadultam ki végleg. Benntartottak, mert azt mondták, hogy most még *a „svábakat“ kell megölnünk.* Ujabb keserűséget jelentett ez számunkra és hiába volt már nekünk az ígéretés, hiába hitegettek bennünket, hogy nemsokára bevonulunk Boszniába, — végleg elcsüggedtünk, nem volt maradásunk.

— Körülbelül nyolc hónap előtt, — folytatta — végképp elszántam magam. Nagyon sok bajtársammal együtt elhatároztuk, hogy *végét vetjük ennek a nyomorult helyzetnek.* A véletlen is a kezemre játszott. Január hónapban öt napra szabadságot kértem ezredemtől, hogy fölkeressem családomat, *a szabadságot azonban nem kaptam meg.* Azt mondták, hogy mihamar ismét szükség lesz reánk, *mert át kell mennünk a Dunán, a többi testvérek fölszabadítására.*

— Én már nem vártam erre az alkalomra. Megszöktem belgrádi ezredemtől és családommal együtt *Pancsovára menekültem.* Itt már több száz társammal találkoztam, a kik részben Belgrádból, Sabacról, Pozsrevácról és részben Nisből szöktek át kisebb csoportokban a határon. Fegyvereinket és egyenruhánkat, mely már cafatokban lógott le rólunk, eldobtuk és *polgári ruhát öltve magunkra, így telepedtünk le Pancsován.* Innen aztán kiindulva bejártuk ugyszólván egész Délmagyarországot, hogy munkára találjunk. Megfordultunk Nagybecskerekén, Versecen, Dettán, Temesváron, mindenütt dolgoztunk és amit munkánk után megkerestünk, azt elküldöttük Pancsován hagyott családuknak.

— Így jött a hatóság nyomunkra. A rendőrség összefogdosott bennünket és Szegedre toloncoltatott, ahonnan még ma, mint halloom, Szentesre, Nagyikindára s több más városba visznek el bennünket. Nincs okunk az ellenkezésre, mert örülünk, hogy végre olyan országba kerültünk, ahol *megbecsülik az ember munkáját* és magát az embert is, nemcsak háboru, hanem béke idejében is.

A hosszadalmas és érdekesnek mondható elbeszélés után néhány szerbiai momentumról és ottani állapotokról kért munkatársunk felvilágosítást, amire J. Brankó a következőkben adta meg a választ:

— Hogy a szerb tiszték és a közkatonák között oly barátságos és benső viszony állna fenn? Szó sincs róla uraim. *Durvább és embertelenebb tiszteket még el sem tudok képzelni, mint a mieink.* Ha csak egy-két csillagja is van valakinek, az már olyan basáskodó a közlegények fölött, *hogy elgondolni is rettenetes.* Nagyon jól tudom, hogy mit beszélek, mert volt részem benne. Ami pedig egy elkövetkezendő háborut illet, akár a monarchiával, akár mással, az Szerbiára *a legborzasztóbb csapást jelentené.* A mostani nyomorúságot még jobban fokozni, az csakis öngyilkosság lehet. Én és társaim mindenesetre örülünk, hogy elkerültünk onnan, ahová visszatérni bizony még eszünk ágában sincs . . .

(Szerb kémek.)

Zentáról jelentik: A csendőrség a zentai hajóállomáson kémkedés gyanúja miatt le tartóztatott egy öttagu szerb társaságot. A csendőrségen azt vallották, hogy mind az öt

egy család tagjai. A családfő, *Marinkovics Szávó*, előadta, hogy írásait a szabadkai rendőrség elvette tőlük. A csendőrség utána járt ennek a dolognak, azonban bebizonyult, hogy a szerbek állítása nem felel meg a valóságnak. Épen ezért valamennyiüket a zimonyi határrendőrséghez továbbították.

(*Elfogott szerb katonaszökevények.*)

Nagykikindáról jelenti tudósítónk: Az itteni rendőrség tegnap este több mint ötven szerb katonaszökevényt toloncoltatott el a határra. A szerb legények elmondták, hogy a közeli háboru miatt menekültek Szerbiából, mert a kormány komitácsiknak akarta őket felhasználni. A határon átengedték őket és eljutottak Temesvárig, ahol a hatóság Nagy-kikindára toloncoltatta őket, mint szerb városba. Itt azonban a hatóságok nem szívesen fogadták őket és most újra vissza kell menniök Szerbiába.

Jászai püspök végrendelete.

(*Saját tudósítónktól.*) Ma délelőtt hirdették ki a szegedi járásbiróságon a nem rég elhunyt *Jászai Géza* címzetes püspök, volt belvárosi plébánosnak a végrendeletét. Érdekessé, hogy a végrendeletet széttevére találták meg a püspök Wertheim-szekerényében. A végrendelet még 1910. július 2-áról van keltezve. Három tanu írta alá: *Mátyás Béla*, *Henny Ferenc dr.* és *Kelemen András*. A *Délmagyarország* munkatársa megkérdezte Henny Ferencet, hogy *Jászai Géza* miért tépte szét a végrendeletet. A káplán erre vonatkozólag így nyilatkozott:

— A végrendeletet azért téphette szét a megboldogult, mert később meg akarta változtatni végső akaratát. Ugyanis a végrendeletkezés óta négy év múlt el. Azóta sok változás történt. Így például a cselédség kiesérelődött, a családi viszonyok is átalakultak stb. Valószínűnek tartom tehát, hogy közben arra határozta el magát az elhunyt, hogy más végrendeletet fog készíteni, de ezt a szándékát nem valósította meg.

A végrendeletet *Lugosy Ferenc dr.* önálló működési körrel felruházott jegyző szobájában hirdették ki. Az érdekeltek közül a kihirdetésnél a következők jelentek meg: *Jászai Gyula*, *Kalmár Mihályné*, *Klimó Jánosné* és *Sallai József* a rokonság, *Henny Ferenc dr.* a belvárosi plébánia, *Simkó Elemér dr.* a Katholikus Növédő Egyesület és *Klug Péter* a siketnéma intézet képviselőjében. A széttepett végrendeletet *Lugosy Ferenc dr.* olvasta föl. A végrendelet így kezdődik:

Az Atyának és Fiunak és Szentlélek Istennek nevében Amen.

Az ember életének vége bizonytalan lévén, halálom esetére a következő végrendeletet teszem:

Biztosítva vagyok halálom esetére a *Graesham* Biztosító Intézetnél tizezer, a *Bécsi* Biztosítónál hatezer koronára. Ingóságaim eladandók és a begyűlt összeg biztosítási kötvényeimmel együtt képezi vagyonomot. A kötvények *Kunfalvi Nándor* budapesti építésznél, unokafivéremnél vannak elhelyezve.

A vagyon feletti intézkedései *Jászai Géza*ának így szólnak:

A belvárosi templomban bemutatandó asszisztenciás szentmisékre 1500 korona;

édesatyám lelkiüdvéért 250 korona; édesanyám lelkiüdvéért 250 korona; az érettem a rókusi templomban bemutatandó koporsós szentmiséért 500 korona, összesen 2500 korona. — A csanád-egyházmegyei nyugdíjalapnak 200 korona; a temesvári szemináriumnak 100 korona; a szent István és szent László társulatoknak 200 korona; a szegedi siketnéma-knek 100 korona; a vakok intézetének 100 korona; a *Katholikus Körnek* 500 korona; egyházmegyei alapra 100 korona; elagott papok javára 100 korona; összesen: 1900 korona.

A megmaradó összegből kifizetendők elsősorban esetleges adósságaim. Aztán a fennmaradt összeg három részre osztandó. Egy rész a fogadalmi templom javára gyümölcsözőleg elhelyezendő, amíg az kész lesz. A második rész a szegény alapé. Ebből fizetendő *cselédségem egy évi bére*. A harmadik részt a rokonság örökli: *Kalmár Mihályné*, *Jászai Gyula*, *Mari*, *Teréz* testvéreim és gyermekei (*Julianna* kizárásával), *Krisztina* testvérem és gyermekei öröklők.

Végrendeleti végrehajtóknak az elhunyt *Kunfalvi Nándort* és *Mészáros Kálmán* törvényszéki albirót nevezi meg, akiknek az utánjárás költséggül 500—500 koronát hagyományoz; továbbá *egy általuk kiválasztandó pipát*. Majd még ezt mondja a végrendelet:

— Könyvtáramat a Katholikus Körnek hagyományozom azzal, hogy *káplánaim egy-egy könyvet kiválaszthassanak belőle*.

A járásbiróság a végrendeletet átteszi egyik szegedi közjegyzőhöz, aki majd tovább folytatja az eljárást. Hogy a hagyományozott összeg mennyit tesz ki, azt még most nem lehet pontosan tudni.

A törökök Szerbia ellen. *Konstantinápolyból* jelentik: A török lapok egyrésze azt írja, hogy a Szerbia és Ausztria-Magyarország közt fenálló feszültséget Törökországnak is ki kellene használnia és *föl kellene lépnie neki Szerbia ellen*, amely a békekötés óta még sohasem mutatott különös barátságot az ozmán birodalom iránt. A lapok annak a lehetőségét tárgyalgatják, hogy komoly konfliktus támad, amelyben Törökország érdekei teljesen azonosak volnának a monarchia érdekeivel.

A trónörökös a királynál. *Ischlből* jelentik: *Károly Ferenc József* főherceg kamarai előjárója, *Lobkovitz* herceg kíséretében reggel fél hét órakor ideérkezett. A pályaudvaron a király megbízásából *Hoyos Henrik* gróf szárnysegéd kíséretében az Erzsébet-szállóba hajtatott, ahol mint a király vendége lakik. A szállóban fogadtatására *Prileszky* udvari tanácsos, udvari gazdasági igazgató jelent meg. A főherceget *Secaner* császári tanácsos, szállótulajdonos az első emeleten lévő lakosztályokba vezette. Az utcákon és a pályaudvarokon a főherceget a közönség lelkes ovációkban részesítette. Reggel háromnegyed nyolc előtt a főherceg *Hoyos* gróf szárnysegéd kíséretében a császári nyaralóba ment, ahol a király kihallgatáson fogadta. Az esős idő ellenére nagyszámu közönség várakozott a szálló előtt és az utcákon, mely a főherceget melegen üdvözölte. A trónörökös egy óra hosszáig maradt a királynál.

Nincs adóemelés.

— Méltányosság az egész vonalon. — A második nap eredménye. —

(*Saját tudósítónktól.*) Az adókiivető bizottságok pénteken délelőtt folytatták munkájukat. Azok a foglalkozásbeliek, akiknek az ügyét tárgyalták, csaknem valamennyien személyesen jelentek meg a tárgyaláson. A bizottságok ma is méltányosan jártak el az adók megállapításánál, felszólalás alig volt, mert a tavalyi tételek szerint rótták ki a legtöbb esetben az adókat. Az első bizottságnál a bankárok, bazárosok, bádogosok, bérkocsisok, borbélyok, sör- és borkereskedők, a másodiknál a béllurkésztítők, béltisztítók, bélyegzőkészítők, berautótulajdonosok, bérkocsisok, bognárok, borbélyok és bordélyháztulajdonosok kerültek sorra, a harmadik bizottság pedig a földesgazdák adóját állapította meg.

Az első közigazgatási kerületben a következőkre rótták ki az adót:

Bankárok: Rósa Lajos 244, Szécsi Ede 400, May R. Miksa 888; **bazárosok:** Herezl József 72, Klein József 72, Weisz Ármin 234, Sonnerwirth Ignác 380; **bádogosok:** Kment Ágostonné 24, Pigniczky Ferenc 24, Wotreg János 30, Schaffer Dezső 30, Nedelkov Endre 43, Merkler Herman 30, Rosenfeld Sándor 40, Fogel Ede 200; **bérkocsisok:** Csonka Ferenc 12, Juhász Ferenc 14, Rác István 48; **borbélyok:** Babos Aladár 26, Babity Tivadar 24, Buchholz Antal 24, Csipak Péter 26, Gárgyán Béla 26, Kálmán Zoltán 24, Kordován István 24, Kirek József 24, Mórity György 24, Leháty Antal 24, Steczler Jakab 24, Eberhardt Imre 30, Jung Miklós 36, Kolla Ádám 36, Krier Péter 36, Lázi István 36, Sulyok Pál 36, Talpay Mihály 32, Wetzl Ádám 36, Pajtits János 48, Wiszt József 45, Halmos József 56, Somogyi Ferenc 50, Stojkaneszk Demeter 60, Cserzy Mihály 60, Heim Antal 60, Gotschall János 60, Róth Antal 100; **bor- és sörkereskedők:** özv. Mayer Áronné 1400, Hutter és Ferencsevits 3600, Patzauer Sándor és May Miksa 2800 korona.

A második közigazgatási kerületben a következő polgárok adóját állapították meg:

Béltisztítók: Tóth Imre 21, Hunyadi Imre 23, Koroknay József gummibélyegző készítő 25, László Antal berautótulajdonos 45, Borbély János és tsa berautósok 100; **bérkocsisok:** Abranovits Géza 122, Fodor Pál 12, Böresök Szilveszter 12, Szabó Jánosné 12, Szabó József 12, ifj. Dobó Sándor 24, Kalapis István 24, Rác József 24, Urbán József 24, Horváth József 36; **bognárok:** Paré Ferenc 21, Beretka Pál 25, ifj. Juhász János 25, Kovács Lajos 36, Lőrincz Sándor és tsa 40; **borbélyok:** Lepsich Antal 21, Mihályi Lajos 21, özv. Magyar Gáspársé 24, Magyar Imre 30, Marinkovics Zsiga 24, Pásztor Imre 24, Sztandó József 24, Jegreski Sándorné 30, Krisch Ferenc 24, Schmelzer Péter 30, Schuszter György 30, Bäcker József 30, Nagy Vince 30, Stepanov János 30, Szírovicza Mihály 30, Vasziicsin László 30, Wagner János 36, Fejes Lajosné 36, Krisztity István 40, Freimann Miklós 36, Gróczy József 40, Sehnur Fülöpné 36, Sorch Péter 36, Nemes Jánosné 40, Boek János 40, Bugarszky Elemér 31, özv. Mátyás Miklóné 44, Erdélyi Pál 52, Zobay Miklós 60, Rumbach Jakab 51; **bordélyháztulajdonosok:** Abranovics Gézáé 480, Szakler Ignácné 530, Angyal Gáspárné 960 korona.

Szombaton az első adókiivető bizottságnál a borkereskedők, bóröndösök, butorgyárosok, butorkereskedők, cipészek, cipőfelsőrész-készítők, papucsesok, cipőkereskedők, cipőkenőcsárusok, cukrászok, cukorkakészítők és cukorkakereskedők 94-től 146-ig kerülnek sorra, míg a második bizottság a bor-, sör- és pálinkakereskedők, borkereskedők, butorraktározók, cipészek, csizmadiaák és papucsesok következnek 107-től 155-ig.

sem fogja türni, hogy Valonát akár hivatalosan, akár nem hivatalosan, idegen hatalom szállja meg.

HIREK

0000

Per a Himnusz körül

(Saját tudósítónktól.) Érdekes pert tett folyamatba a berlini Internationale Falking Machine Co. cég Káldor Manó budapesti grammofon kereskedő ellen. A följelentés tárgya az, hogy az Erkel Ferenc Himnuszát, Egressy Klapka indulóját és Ormai „Dicsértessék szól a legény“ című dalának grammofonlemezeit a Káldor-cég forgalomba hozta és árusította. Ezért a bűnéért nyolcezer korona pénzbüntetést és 800 korona kártérítést követelt Káldor Manótól a berlini vállalat, szerzői jogbitorlás címén.

A följelentés szerint a három zeneművet a Rózsavölgyi és társa cég és Nádor Kálmán zeneműkereskedő többszörösítésre és forgalombahozásra a berlini cégnek engedte át. Amikor tehát Káldor a műveket grammofonokra használta föl, szerzőjogbitorlást követett el, amiért egyttal az összes lemezek zárlat alá vételét is kérelmezte a följelentő.

A perben Káldor a Himnuszra vonatkozólag azzal védekezett, hogy az *nemzeti kincs*, a magyar nép fohása, tehát nem lehet olyan magyar bíróságot elképzelni, amely a Himnusz terjesztését birsággal sújtaná. Egressy indulójára vonatkozólag az alperes azt állítja, hogy annak szerzői jogvédelme *elévült*, mert Egressy már 11 éve meghalt.

A törvényszék *elrendelte a zárlatot és ítéletileg megállapította a szerzői jogbitorlás tényét*, kimondván, hogy semmiféle zeneművet a kiadó engedelmével nélkül forgalomba hozni nem lehet, minthogy pedig a Rózsavölgyi és a Nádor cég a per tárgyát képező zeneművek többszörösítését a berlini cégre ruházta, Káldor vétséget követett el és ezért 25 napi fogházbüntetésre, átváltoztatandó 500 K pénzbüntetést és 250 K kártérítést szabott ki rá a bíróság. Ezt az ítéletet, amely pontos precedensül szolgál, most az ítéletábra is jóváhagyta.

— **A Szegedi Magántisztviselők Egyesülete** ügyvezető-bizottsága Hoffer Jenő elnök elnöklete alatt látogatott ülést tartott. A napirend előtt Hoffer Jenő meleg szavakkal parentálja el Meskó Antalt, aki az egyesület alapításában aktív részt vett és — mint az egyesület védnöke — annak felvirágoztatása körül kiváló érdemeket szerzett. Emlékét jegyzőkönyvben örökítik meg. — A napirend folyamán Hoffer Jenő bejelenti, hogy Wimmer Fülöp elnök betegségére való tekintettel nem jelenhetett meg. Az ügyvezető bizottság sajnálattal veszi tudomásul a bejelentést és azon reményének és kívánságának ad kifejezést, hogy mielőbb felgyógyulva, a régi szeretettel vezesse az elnöksége alatt lendületet nyert egyesület ügyeit. Hoffer Jenő rámutat arra, hogy Wimmer Fülöp sokoldalú elfoglaltsága mellett mindenkor rendelkezésére áll az egyesületnek és a magántisztviselői érdekek megvédésében készséggel nyújt segédkezet, ami a magántisztviselők összeségét a legteljesebb házára kötelezi.

KORZÓ MOZI

nyári helyisége

Igazgató

VAS SÁNDOR

Telefon 11-85

Nyári helyiség
13-96.

Szombaton és vasárnap
július 18. és 19-én

NAGY MŰVÉSZ-EST

Vágó Géza

a budapesti Népszínház v. komikusa, a Szép Ilonka, 100-ik menyasszony stb. operettek szerzője,

saját szerzeményű humoros műsorával.

Kivüle fellépnek még

Adonics és Mis Elly

modern táncosok.

Tangó, Furlana, Tangó Brasilien, Hicsiku stb.

továbbá

Arányi József

humorista.

Színre kerülnek dalok, táncok, tréfák és végül

az összes szegedi nagyságok karikatúrái.

(A közönség a helyszínen gyorsrajzban karikírozva.)

Előadások naponta este 9 órakor.

Vasárnap d. u. 5 órakor is tartatik.

Helgárak: Zsöllye 1-60 I. hely 1-20 II. hely 80 fill. III. hely 50 fill. álló hely 60 fill.

Rossz idő esetén az előadás a Korzó moziban tartatik meg.

Ennek kívánt az ügyvezető bizottság kifejezést adni, amidőn a szeretet spontán megnyilatkozásával egyhangulag elhatározta, hogy arcképét az egyesület megfesteti és méltó ünneplés keretében leplezi le. — A folyó ügyek letárgyalása után a mozgalmas ülés befejezést nyert.

— **Ferenc Ferdinánd-tér Makón.** Makóról jelentik: Nemes László és mintegy ötven városi képviselő indítványt terjesztettek be a város képviselőtétéhez, hogy a DMKE-internátus előtt lévő teret a tragikus halált halt *Ferenc Ferdinánd* trónörökös nevére nevezék el annak az emlékére, hogy az 1912. évi hadgyakorlatok alkalmával az ott volt hadügyi irodában a trónörökös gyakran megfordult.

— **Szerb katonai előkészületek.** Szerbjevből jelentik: *Szerbia a határon nagyszabású katonai intézkedéseket fogantatosított.* A legnagyobb titokban az utolsó négy évjárat tartalékosait bizonytalan ideig tartó fegyvergyakorlatra hívják be. A tartalékosok behívása nem falragaszok után történt, mint az Szerbiában szokásos, hanem minden tartalékosnak külön-külön behívót kézbesítettek. A bevonuló tartalékosok száma 60—70.00 emberre tehető. A katonaság elhelyezésében is nagyszabású változások történtek az utolsó napokban. *Uj-Szerbiából és az albán határmentén fekvő garnizónokból nagyszámu katonaságot vontak ki és észak felé küldték.* A boszniai határon lévő szerb garnizónokat új felszereléssel látták el s a helyőrségek számát kétszeresére emelték.

— **Huerta.** A napi krónika egy névvel lesz szegényebb — Huerta — mint jelentettük — letette Mexikó elnöki méltóságát. A lapok hónapok óta harsogják a világ négy tája felé a nevét és nem győztek róla eleget írni. Boldogult Menelik abessziniai császár óta nem volt még egy exotikusan hangzó név, amely annyit forgott volt közszájon, mint az övé. Hol mint ragyogó és nagytehetségű diplomataként szerepeltették, hol pedig úgy beszéltek róla, mint ahogy az utonálló gazemberről szoktak. Akik érintkeztek vele, azt mondják, hogy mind a kettőből van benne valami. Kétségtelen, hogy meg van benne a diplomata tehetség, hogy ha olyan sokáig farkasszemet tudott nézni az Egyesült-Államok kormányával. Nem egy jegyzékről azt állítják, hogy valóságos diplomáciai remekmű. Persze, a jegyzéket nem ő írta, mert noha tábornok és a mexikói köztársaság elnöke volt, a betüvetéshez nem sokat értett. Hívei, természetesen, másképpen magyarázták azt, miért nem vett szívesen tollat kezébe: azért, mert az írás az államfő méltóságával össze nem egyeztethető. Egy államfő csak diktálhat, de ő maga be nem tinthatja az ujját. A gazember jelző, amelyet szintén elég sűrűn ragasztottak a nevéhez, intímusainak vallomása szerint, legalább is illett rá annyira, mint a diplomata jelző. Multjából rémhistóriákat tudnak, amely históriák középpontja egy-egy gyujtogatás, gyilkosság vagy lókötés volt. Most végül állítólag lemondott elnöki állásáról és visszavonul a magánéletbe, hogy összegyűjtött millióból — mert milliókat gyűjtött változatos pályáján — csöndesen leélje hátralevő napjait. Nem lehetetlen azonban, hogy Menelikhez hasonlóan — akit tudvalevően vagy ötször temették el az ujságok és ennek ellenére tovább élt — ő is fogja még foglalkoztatni a közvéleményt.

— **A mexikói válság.** Az amerikai lapok jelentik Mexikó-Cityből, hogy *Huerta* elnök egy millió font sterlinges, európai bankokra szóló utalvánnyal zsebében hagyta el Mexikót. Az ex-elnök felesége és a többi nők, a kik különvonattal hagyták el a fővárost, jelenleg Puerto-Mexicóban vannak, a *Bristol* angol cirkáló fedélzetén. Mint mondják, *Huerta* kíséretének többi tagjai is a *Bristol* fedélzetére, vagy a *Dresden* német cirkáló fedélzetére fognak menekülni. Mexikóban nagy az izgatottság, de zavargásoktól nem kell félni. A *Bristol* egy pár órával a különvonat előtt érkezett Puerto-Mexikóba, a *Dresden* csak az utolsó pillanatban. Mind a két hajó részt vesz *Huerta* családjának elszállításában. Az angol cirkáló parancsnoka kifejezetten olyan utasítást kapott, hogy az ex-elnöknek és családjának adjon a hajón menedéket, ha zavargás törne ki. A *Dresden* parancsnokának utasítása is ugy szól, hogy a hajót, bocsássa az ex-elnöknek és *Blanquet* tábornoknak rendelkezésére. Azt hiszik, hogy *Huerta* el fogja fogadni a német hajó parancsnokának azt az ajánlatát, hogy külföldre viszi. A diplomáciai körök felfogása szerint *Huerta* lemondásával kezdődik *Mexikó tulajdonképeni válsága*.

— **Almássy, Pinter és Réthi ügynök.** *Budapest*ről írják: *Pinter* Imrénnek, az ismert népszínműírónek még hónapokkal ezelőtt szerződési ajánlatot tett *Réthi* Pál színházi ügynök. Az ajánlat szerint *Almássy* Endre színiigazgató hajlandó lett volna *Pinter*ért 6000 korona évi fizetéssel szerződteni. *Pinter*, aki szerződés nélkül volt s hol az egyik, hol a másik vidéki színháznál vendégszerepelt, nagy örömmel fogadta az ajánlatot. A részletes feltételekben is megállapodtak már és *Pinter* Imre a szerződés egyik példányát már alá is írta, amikor azonban néhány nap múlva megjelent, hogy a másik példányt is aláírja, *Réthi* azt felelte neki:

— Most már későn jött. Nagyon sajnálom, de ez a késés meghiusította a szerződést.

Amikor ezt *Pinter* meghallotta, azonnal Szegedre utazott; *Almássy* azt mondta neki, hogy szerződésé azért nem történt meg, mert *Réthi* öt telefonon úgy informálta, hogy *Pinter* 7200 korona évi fizetésen alul nem jön. Ez neki drága volt s ezért más színi szerződést kötött. *Pinter* szerint *Réthi* ezt azért cselekedte meg, mert 7200 korona után nagyobb provizióra számított. Most pert indított a színházi ügynök ellen 6000 korona kártérítési összeg megfizetése iránt s a perben azt vitatja, hogy *Réthi* a 7200 koronás ajánlatot az ő tudtán kívül tette *Almássy*nak. *Réthi* tagadja ezt s mindkét fél *Almássy* Endrére hivatkozik, mint tanura. A bíróság elrendelte *Almássy*nak, *Pinter* Imréné *Parlagi Kornéliának* és még több tanúnak beidézését.

— **Forradalmi munkásmozgalmak Oroszországban.** Oroszország súlyos, szinte katasztrofális belső bajokkal vergődik. Ujabban megint óriási mérvű munkásmozgalmak kísértnek. A mai napon is két városban került véres ütközetekre a sor. Pétervári jelentés szerint *Baku* petróleumvidékein a munkások abbahagyták a munkát. *Tizenötezer petróleum munkás sztrájkol*. A rendőrök és munkások közt összeütközésre került a sor. A munkásokat karddal verték szét. Mivel a sztrájkolók kövekkel dobálták a rendőröket, ezek sortűzet adtak. Több munkás meghalt és igen sok megsebesült. *Pétervárott* szintén véres, magyarányu harc fejlődött a munkások és rendőrök közt. Itt is sortűzet adtak az előbb karddal megvagdalt emberekre. *Kétszáz ember megsebesült*, köztük öt halálosan. Hír sze-

rint más orosz városokban is forrong a nép és újabb sztrájk-kimondásoktól tartanak. Meg lehet állapítani, hogy *forradalmi*, egymással szervesen összefüggő mozgalmakról van szó.

— **A vasutasok parlamenti képvisellete.** *Debrecenből* jelentik: A magyar szent korona országai vasutas szövetségének debreceni kerülete vasárnap tartja évi közgyűlését a kereskedelmi és iparkamara nagytermében. A nagyszabásúnak ígérkező közgyűlésen szóba kerül a vasutasok parlamenti képvisellete is, mert az új választói törvény értelmében alakított kerületek között több olyan van, ahol a vasutasok vannak túlsúlyban. A vasutasok természetesen azon fáradoznak, hogy érdekeik kellő képviselétére vasutasnak juttassák azokat a mandátumokat, amelyek felett szavazattöbbségük folytán rendelkeznek. A debreceni közgyűlés tehát zászlóbontás lesz, amelyen megjelennek a kolozsvári, aradi, nyíregyházi, szegedi és temesvári kerületek kiküldöttei is. A központot *Hausser* Adorján alelnök, *Lorber* József ügyvezető-igazgató, *Dömötör* Vilmos titkár és a szaktanácsosok képviselik. A közgyűlés után nagy bankett lesz, amelyen a vasutasokon kívül a város különféle testületeinek képviselői is megjelennek.

— **Német tüntetés Brünben.** *Brünnből* jelentik: Kapcsolatban a tegnap este tartott cseh-haladóparti tüntető gyűléssel, amelyen több szónok azt javasolta, hogy bojkottálják a brünni német kereskedőket, a gyűlés résztvevői az utcán paráztüntetést rendeztek. Cseh gúnydalokat énekelve vonultak végig a városban és sok házra valóságos közáport zúdítottak, különösen a *Schvédengasse* ablakait személték ki célpontnak és ebben az utcában állig van ház, amelynek minden ablakát be ne zúzták volna. Több kávéházra is rátámadtak és az egyikbe két revolvergolyót is belőttek. A rendőrség harminc embert letartóztatott és ezek között van a lövöldöző is.

— **Mit érnek a budapesti szobrok?** Aki maliciózus akar lenni, könnyen megfelelhethet a kérdésre. Sajnos, *Budapest hatvanegy szobra*, szoborcsoportja között alig van néhány, amely minden tekintetben megfelel a művészi követelményeknek. Megszámolhatjuk a tiz újjunkon az artisztikus, igazán finom alkotásokat. Van azután körülbelül egy tucat derék munka, melynek az elhelyezése, környezete egyenesen lehetetlen, úgy, hogy ezek a tisztességes szobrászati alkotások valóban értékük felére devalválódnak. Természetesen a szobrok nemcsak művészi szempontból értékelhetők. Minden egyes szobornak meg van a maga leltári értéke és a főváros pontos jegyzéket vezet az utcák és teretek apróbb nippjeiről, nagyobb dísz tárgyairól, akárcsak a mügyűjtő a szobáit ékesítő százféle holmírról. Körülbelül három és fél millió korona az értéke a budapesti szobroknak és kutaknak. Ez az összeg azonban az idén és jövőre leleplezendő művekkel együtt tetemesen nagyobbodni fog. Nem lehet mondanunk, hogy túlságosan nagy összegek, de mégis jelentékeny, mert a szobrok javarésze újabb, sőt legújabb alkotás. Néhány szentharomság, egy-két kisebb emlék mindössze az, ami elődeinkről maradt ránk. Rendkívül érdekes különben az is, hogy a szobrok leltári értéke koránt sincs arányban a művészi értékkel. Budapest egyik legsikerültebb minden tekintetben kitűnő szobra, az *Anonymus* szobor mindössze 12,000 koronával van főlvéve a leltárba. Igaz, hogy a mű a kisebb szobrok közé tartozik és mindössze egy figurája van. A legszebb térdiszító mű a fővárosban a *Kálvin-téri szökőkút-szoborcsoportozat*. Ez az elhelyezésénél fogva is szerencsés alkotás 100,000 koronát ér a főváros szerint. A régebbi szobrok közül *Széchenyi*

szobra 120,000, a *Petőfi-szobor* 60,000 korona értékű. A *Disz-téren* levő *honvéd-szobor* értéke 72,000 korona, míg *József* nádor valóban nemes és szép állószobrát 80,000 koronával tüntetik föl. A drága szobrok közé tartozik *Deák* Ferencé, amely 200,000 koronát ér. Az *Albrecht-úton* egészen kedvesen hat *Hunyady* János kisebb méretű szobra. Ez a mű 10,000 korona értékű és ugyanilyen összeggel szerepel a *Rókus-kórház* előtti meglehetősen tagolatlan szűz *Mária-oszlop* is. A *Hanglíba* járó urakat és hölgyeket talán érdekelni fogja, hogy a gesztenyék alatt működő szobor-szökőkút ugyancsak 10,000 koronát ér. A gyár-utcai park egészen egyszerű szökőkútai 12,000 koronával szerepelnek, míg a főváros számos terén látható hatalmas majolika-vázák egyenként 600 koronát érnek. Végül érdekes megemlíteni, hogy három szentharomság-szobor, négy szent szobor és négy szűz *Mária-szobor* van a fővárosban.

— **Drinápoly hőse a haditörvényszék előtt.** *Haditörvényszék* elé került tehát a drinápolyi hős. Ma ült össze *Konstantinápolyban* a legfőbb hadi bíróság, hogy megvizsgálja: nem-e volt áruló *Sükri* basa? A Balkán-háború legendás török hőse volt *Sükri* basa, aki a körüzárt szerb és bolgár fegyverek marcangolta, ágyuktól emésztett, gyújtósóvaktól gyújtogatott, éhségtől, járványoktól pusztított *Drinápolyt* minden poklokon keresztül védte. *Ozmán* basának, *Plevna* védőjének hírével mérkőzött dicsősége, a mely szerteszárnyalt az egész világon. Aztán mégis csak föl kellett adni *Drinápolyt*. A haditörvényszék most maga elé citálta a hőst, akinek majd bizonyítania kell, hogy nem járhatott el másként, ha csak *Drinápoly* helyőrségét és lakosságát nem akarta vághidra vinni.

— **Schreier Simon megszökött az albán hadseregből.** A Szegeden is ismert világhírű magyar bikaviador, *Schreier* Simon — amint alább közölt leveléből kiderül — megszökött az albán hadseregből. Legutóbb azt a hírt költötték róla, hogy a felkefők megölték *Vilmos* fejedelem magyar zsoldosát, a hírt azonban csakhamar maga *Schreier* cáfolta meg. Tehát él, sőt utban van haza felé, és ha megkapja azt a husz koronát, amit a levelében egy főpincér barátjától kér, talán ellátogat Szegedre is — mutogatni magát a *Royal-kávéházba*, ahol itt tartózkodásakor törzsvendég volt. A hős *Simon* azonban nem egyedül jön, hanem harmincnégy bajtársával, akikkel egyelőre Bécsbe tart s onnan szó ródnak majd szét a szerint, kinek merre van hazája. Mert *Triesztben* időzik *Schreier*, a honnan a levelet írta főpincér barátjához. Íme a levél az eredeti szövegében és az eredeti helyesírással:

Trieszt, július 11.

Kedves Jenő kollégám!

Értesítek, hogy az albán seregből *Borossal* meg *Kovácsossal* megszöktünk és már szerencsésen itt vagyunk mindannyian *Triesztben*. négyen ma Bécsbe visszautaztak, én adtam pénzt *Singernek* is, akivel te Pesten együtt voltál az *Osztendében* és a többiek is mind itt vannak, igen érdekesen jöttünk ideig, ha itt állást nem kapok, hazamegyek és kipihenem magamat, mert a bal karomon meg is sebesültem, nagyon kérlek, ha teheted, címre postafordultával küldj *Trieszt* posterestante husz koronát, mert már nagyon kevés a pénzem és a többieknek sincs, akkor biztosan tudok majd menni. Üdvözlő barátod *Schreyer Simi*.

Eddig a levél. Az albán hadnagy beletördött már a katonáéletbe és úgy tesz, mint akár a magyar huszárhadnagyok: adósságokat csinál. Ha az isten és a főpincér jóbarátja kisegíti, *Schreier* *Simon* csakhamar itthon lesz és személyesen beszél el az albán harcok történetét.

— **Gyilkosság ötven fillér miatt.** *Nvir-egyházáról* jelentik: Kemeceán *Bökönyszegi* Mihálynak csirkéje átrepült a szomszédba, *Imre* György udvarára. Imre az alig ötven fillér értékű csirkét agyonütötte, mire *Bökönyszegi* kérdőre vonta szomszédját. A veszekedés hevében Imre oly sulyosan szurta meg a másikat, hogy az szörnyethalt. Imre Györgyöt a csendőrség letartóztatta.

— **50 tejhamisítási tárgyalás egy napon** *Miskolcra* jelentik: Miskolcon vegyvizsgáló állomást létesítettek és azóta látják, hogy ellenőrzés híján mennyire visszaéltek a közönség bizalmával az elárúsítók. Míg eddig alig egy-egy esetben tudták megállapítani azt, hogy az elárúsítók vízzel keverték vagy lefőlték a tejet, a vegyvizsgáló működése segélyével naponként horribilis tejhamisítási esetet konstatálnak. Az ügyek oly lavinaszerűen nőnek, hogy a mai napon a rendőrbíróság egyszerre *ötven tejhamisító ellen* kezd tárgyalást.

— **Magyar temetés Romániában.** Az a sok megpróbáltatás, ami mostanában érte ezt az országot, talán mégis jó volt. *Főlkeltette* a szunnyadó magyar önérzetet és olyan szép megnyilatkozásai vannak a magyar érzésnek, hogy hinni lehet újra abban, hogy talpra állhatunk még egyszer. Beszéljen ez a levél, amit a „Zagyva“ gőzös kapitánya *Bánki* Ödön küldött a román Szilisztriából: Folyó hó 13-án Szilisztriára érve, tudomásomra hozták, hogy *Müller* Rezső hivatalnok hirtelen meghalt és ma délután 3 órakor lesz a temetése. Azonnal elrendeltem, hogy mindenki megjelenjék, teljes díszben. Délután fél három órakor szép rendben megjelentünk a kórházban, honnan a templomba, majd a temetőbe kísértük a halottat. A temetőben néhány magyar szóval elbucsuztattam a halottat és koszorút helyeztünk el a sirra. A koszorura magyar nemzeti szalagot kötöttünk. A temetőben az özvegynek részvétünket fejeztük ki, majd az egybegyült uraknak köszöntem meg a M. F. T. R. nevében, hogy szivesek voltak megjelenni a temetésen. Meg kell említenem, hogy a D. D. S. G., a román és orosz ügynökök is megjelentek teljes számban.

— **Orosz hadikikötő Montenegróban.** A zágrábi *Srbobran* jelenti: A montenegrói kormány és Oroszország között már régóta tárgyalások folynak abban az irányban, hogy Oroszország Montenegró egyik kikötőjét *kibéri és hadikikötővé alakítja át.* A tárgyalás eleinte Antivári kibérlése körül folyt, melynek átalakítása 30 millió rubelbe került volna. Mivel azonban Antivári közel van Spizához, mely a monarchiának már régen megerősített kikötője, az orosz kormány *Noca* kibérlését határozta el. *Noca* átalakítása jóval kevesebb költséggel jár, befogadóképessége mind a mellett megfelelő, köraknák elhelyezésére igen alkalmas, partján hatalmas erődök építhetők és a monarchia kikötőitől sokkal távolabb fekszik, mint Antivári. A tárgyalás rövidesen véget ér és Oroszország már *nemsokára meg is kezdi a noca kikötőnek hadikikötővé való átalakítását.*

— **Mire képes a magyar posta?** *Kolozsvárról* jelentik: A magyar posta szinte közmondásossá vált pontosságának és annak a lelkiismeretességének, amellyel dolgozik, bizonyosságára egy igazán érdekes és csaknem hihetetlennek látszó esetet van alkalmunk fölemlíteni. A Gárdonyi-orfeum színpadán a múlt évben szerepelt egy *Vitos* György nevű székely származású artista. Ez a *Vitos* György mostanában külföldön jár és jelenleg München egyik mulatóhelyén, a Colos-

seumban lép föl. Ott Münchenben történt, hogy egy társaságban, melyben ő is jelen volt, annak egyik tagja elkezdte gyalázni a magyar postát. Vitosban fellázadt a magyar önérzet és elhatározta, hogy bebizonyítja a németeknek, hogy a magyar posta csodákra is képes. Ezzel az elhatározással egy ötpfenninges levelezőlapot adott fel a postára, a melyen ez a címzés állott:

Kolozsvár

Ungarn.

Ezenkívül a következő önérzetes sorokat írta ez az idegenbe szakadt derék magyar fiú:

„Egy társaságban a nemzetközi postáról beszélgettünk. Egy nagyhangú porosz a mi postánkról kicsinylőleg nyilatkozott. Én mint született magyar, gyűlölném a fajomat, mert ehhez jogom s okom van, de egy idegentől idegenben nem hagyhatom, hogy rólunk vagy intézményeinkről kicsinylő kritikát mondjanak. Bebizonyítom, hogy cím nélkül is kézbesít a magyar posta. Üdv.

Petyi.

Ezzel az irással érkezett meg Kolozsvárra a levelezőlap, melynek hátlapjára *Vitos* pompás tollvonással, emlékeztetőből odavetette a titokzatos címzett arcképét. És mi történt? Itt a főpostán lestimplizték a fogyatékos címzésű levelet, odaadták egy levélhordónak, aki a levelezőlapot még aznap kézbesítette. A címzett *Neszmélyi* Izsó, a Gárdonyi-orfeum kitűnő karmestere volt. Képzeljük el, micsoda ötletesség, türelem és főleg micsoda lelkiismeretesség kellett ahhoz, hogy azt az a levélhordó kinyomozza. Hát nem nagyszerű intézmény a magyar posta?

URÁNIA

MAGY. TUD
SZÍNHÁZ

TELEFON 8-72.

Szombaton és Vasárnap

Kizárólagos joggal!

Kisértamult

Bűnügyi dráma 3 felvonásban.

fiz ár viz.

Nagy amerikai dráma 2 részben.

Előadások 1/26 órától folytatólagosan.

Vasárnap 3 órától kezdve.

— **Házösszeomlás három sebesüléssel.** *Szabadkáról* jelentik: *Szegedincev* Lázár szabadkai birtokos a Puskás-utcában levő házát ujjáépíttette. A ház már teljesen felépült és épen a cserepezési munkálatokat folytatták, amikor csütörtökön délután a ház összeomlott. A cserepezésnél foglalatostkodó három munkás: *Petrik* Lajos, *Gubicsár* Péter és *Rác* István sulyosan megsebesült. A vizsgálat megindult.

— **Munkáskizárás negyvenkét hétig.** *Budapestről* jelentik: A sztrájkok és kizárások történetében szinte páratlan dolog az, ami a budapesti magyar belga vasárugyárban történik. Ebben a gyárban 42 hét előtt a gyár igazgatósága kizárta a munkásokat, mert nem vették tudomásul az akkordberek leszállítását. Az igazgatóság mereven ragaszkodik a bérredukcióhoz. A gyár igazgatósága és a munkások között most volt ez ügyben a tizedik tárgyalás, ez is eredménytelen maradt.

— **Havasí kirendeltség Biharban.** *Nagyváradról* jelentik: Biharmegye legszegényebb népén, a havasi legelők nyomorúságos módjain akar segíteni a földművelésügyi minisztérium. A váradj püspökség harmincöt ezer hold kiterjedésű havasi legelőit járta be először egy miniszteri bizottság *Thais* Lajos legelőkerületi főnök s *Ipolyi-Keller* minisztériumi megbízott vezetése alatt. Átvizgálták a havasokat, felmáztak még az 1790 méter magasságban levő *Bocsa* hegyes legelőre is és előterjesztést tesznek arra, hogy miként lehetne a szegény vidék népének állattenyésztését föllendíteni és ezáltal nekik megélhetést biztosítani. Az akció élénken foglalkoztatja a bihari községek lakosságát.

— **A kokott imája.** *Székesfehérvárról* jelentik: Szokatlan botrány színhelye volt az este a székesfehérvári Apolló-mozi, ahol most *Szentirmay* Béla színművész kabarétársulata vendégszerepel. *Beleznay* Margit, a társulat primadonnája énekszámát alatt tört ki a furesa, előbb kinos, majd komikussá váló botrány. A primadonna *A kokott imája* című sanzont énekelte nagy tetszés mellett. Ez a sanzón arról szól, hogy a kis hölgy azért imádkozik istenkéhez, hogy minél gavallérrabb baráttal áldja meg őt. Alig hangzott el a dal utolsó refrénje, a mozi sötétjében föl-emelkedett valaki és haraggal kiáltozni kezdett a színpad felé, ahol a primadonna hajlongott mosolyogva.

— Ez a produkció istentelenség! — kiáltotta a sötétből a tüntető.

Hatalmas püsszegés volt a válasz. Majd nagy botrány keletkezett, mert szidalmazta az ismeretlen a primadonnát. Kiderült hamarosan, hogy a tüntető *Baranyay* Lajos áldozópap, akinek futva kellett menekülni a közönség elől.

— **Automobilbaleset.** *Bécsujhelyről* jelentik: Az éjjel *Günselsdorf* és *Sollenau* között az országuton automobilbaleset történt. *Hamburger* Frigyes neubrucki gyáros ült az automobiljában még egy urral, mikor az autó a sötétben mekiszaladt az országuton egy cölöpnek és pedig olyan hevesen, hogy rögtön felborult. Az utasok kirepültek a kocsiból. *Hamburger*nek eltört a karja és több zuzott sebet is szenvedett. Bevitték a bécsujhelyi kórházba.

— **Csöd Dreher Tivadar hagyatéka ellen** *Bécsi* tudósítónk jelenti: *Dreher* Tivadar, *Dreher* Antalnak, az urakháza tagjának második fia, április 24-én *Klagenfurt* közelében egy automobil szerencsétlenségénél meghalt. *Dreher* Tivadar az előkelő társaság körében jól ismert személyiség volt. Április 13-ika

óta gondnokság alatt állott és ezzel kapcsolatban került ügye most újból napirendre. Dreher Tivadar adósságait családja két ízben, először 1912-ben, másodszer 1913-ban rendezte és hitelezőinek kerekén négy és fél millió koronát fizetett ki, de csak azzal a föltétellel, ha beleegyeznek abba, hogy gondnokság alá helyezik. Ugyanekkor felhívást intéztek a hitelezőkhöz, hogy igényeiket legkésőbb 1913. június 2-án jelentsék be, mert a később bejelentett követeléseket nem fogják honorálni. Kibocsátottak egy óvást is, mely szerint Dreher Antal fiának újabb adósságaiért nem vállalnak felelősséget. Amikor aztán Dreher Tivadar halála után megtartották a hagyatéki tárgyalást, újabb hitelezők jelentkeztek, összesen 700.000 koronás követeléssel. Dreher Antal ezzel szemben a felhívásaiban megjelölt álláspontra helyezkedett, úgy, hogy most esőtárgyalást kértek a hagyaték ellen. A bécsi országos törvényszék ma elrendelte a esőt az április 24-én elhalt Dreher Tivadar hagyatéki vagyona ellen.

A legszenzációsabb bűnügyi dráma

Az Uránia-színház szerezte meg az idei szezon legszenzációsabb bűnügyi drámáját. A csudálatos film rövid szövege a következő: Egy elzüllött grófnak és egy veszedelmes szállodapatkánynak bűnös üzemelmei, majd a grófnak a remek szép vak Máriához való tiszta szerelme és megtérése. Mindenki ismeri a veszedelmes szállodai patkányokat, a kik e kalandornők legvakmerőbb fajtájából valók. Soha még filmen ilyen karakterisztikusan nem örökítették meg ezt a német fajta, mint ez a film. A nagyvárosi züllöttség teljes egészében a szemünk elé varázsolódik. A szenzációs premér szombaton lesz. A filmet vasárnap is megismétlik.

Szülők figyelmébe! Szeptember elsején megnyílik Budapesten a Rákóczi-ut 30. szám alatt a Székely-féle előkelő Urileány-Otthon, amelyben gondos meleg otthonra találhatnak uricsaládok leányai, akik a továbbképzés végett Budapesten tartózkodnak. Az otthon minden modern kényelemmel fel van szerelve. Érdeklődőknek prospektust szívesen küld a vezető és tulajdonos, Székely Bauer Ilona.

Izléses fabutorok, kárpitos áruk, kedvező fizetési feltételek mellett is kaphatók. *Wiesner S.* Oroszlán-utca 21. Telefon 844.

KÖZIGAZGATÁS

0000

(-) A városok hitelügye. A magyar városok lelkiismeretes statisztikai számadások alapján világossá tették, hogy 137 magyar városnak ezidőszereint 488 millió korona hitelre volna szüksége. Ezt a katonai, közegészségsügyi, kulturális, kereskedelmi, ipari és egyéb gazdasági beruházásokra fordítandó kölcsönt a városok korántsem vennék igénybe minden fődözet nélkül, mert amint a kongresszus kimutatta, a városoknak a vagyona a hitelkérelmekkel szemben 1251 millió koronára becsülhető a legszigorubb számadások szerint. Erre a vagyonnra mindössze 495 millió koronányi adósság esik eddig, úgy, hogy ha a városok megkapnák a kért 488 milliót, még akkor is 270 millió korona értékű vagyონrész maradna érintetlenül. A mérleg föllállításánál mindenestre figyelembe kell venni azt, hogy 25 törvényhatósági város *aktív mérleget publikált* és hogy a városok között 12 olyan van, ahol egyáltalán ismeretlen a *pótadó intézménye.*

**Íróasztal, könyvszekrény,
fürdőkád, konyhabutor
és egyébek
ELADÓK
Kárász-utca 9. l.em.**

**Délmagyarország
előfizetési ára Szegeden:**

egy évre	24.— kor.
félévre	12.— "
negyedévre	6.— "
egy hónapra	2.— "

SPORT

0000

A vasárnapi sportnap

(Saját tudósítónktól.) A „Sport“ lelkes agitációjának, mellyel a vidéki atlétika feledett ügyének zászlóhordozójává szegődött, első fényes sikere lesz a SzAK pályán vasárnap délután lezajló országos atlétikai miting, melyhez hasonló nagyszabású és izekre tagozott gonddal előkészített versenyt Magyarhonban még nem rendeztek. Husz, az ország egymástól messze eső perifériáján küzködő vidéki egyesület százhusz atlétáját küldi Szegedre, ahol hálás szeretettel fogadja őket a város szabadtéri sportokért rajongó nagyközönsége. Háromszázharminchárom nevezést adtak le összesen, amelyek versenyszámonként ekként oszlanak meg: száz méteres sikkfutás 34, 200 méteres hep 28, 400 méteres sikkfutás 24, 800 méteres sikkfutás hep 14, 1 angolos sikkfutás 18, 3 angolos sikkfutás 13, 4x100 méteres staféta 10 egyesület 13 stafétája 69 nevezéssel, 110 méteres gátfutás 12, súlydobás 18, diszkoszvetés 23, gerelyvetés hep 21, kalapácvetés 12. A nevezési rekordot Temesvár tartja, amely egymaga 73 nevezést tett, de nagy számmal indul Debrecen, Arad, Székesfehérvár, Nagyvárad és Pécs is. Minden versenyszám kimemetele teljesen nyílt, egyenlő erők gigázi küzdelme lesz. Különös érdeklődésre felsősorban a dobószámok számíthatnak, mert a TAC kiváló dobóinak teljes gárdája itt lesz, élén a diszkosz-rikorder Ujlakival, kinek nagy betegsége után ez lesz az első nyilvános szereplése. Luntzerben (PTE) riválisa lesz. De szenzációsook lesznek a futószámok is, a MASz kerületeinek bajnokai találkoznak az egyes távokon, s a „kis aradi Steinfeld“ szegedi közönsége előtt is számot tesz arról, hogy a magyar bajnokságban elért helyezése megérdemelt volt. Külön sorokat kell szentelnünk a szegedi atlétagárdának, mely szívós igyekezettel készült a Sport versenyére. Ugy a SzAK, mint az SzTK összes atlétáikat startíhoz állítják s nincs kizárva, hogy egyik-másik versenyszámban a piros-fekete és kék-fehér dresszes legények helyezve lesznek. Orbán (SzTK), ki a MOTESz-versenyen kettős győzelemmel biztosította a pontverseny harmadik helyét klubjának, ma jobb formában van, mint valaha. Orosz (SzAK) és Kaufmann (SzTK) a két szegedi rivális legerősebb sprinterei előfutamban találkoznak és érdeklődésre számíthat a SzAK és SzTK staféta küzdelme, valamint Benedek (SzAK) és Weber (SzTK) küzdelme az egy angolon.

A vidéki atléták jórésze már szombaton éjjel Szegedre érkezik s a Kereskedők Egyesületének internátusában száll meg. Vasárnap délután fél három órakor pontban kezdődik a viadal s utána 6-tól fél hétig a futballmérkőzés. Pestről Brüll Alfréd, az MTK elnöke és Sugár István, a Magyar Olimpiai Bizottság előadója, harmadfoku szövetségi bíró, a MASz képviselőjében pedig Mártonffy Miklós dr. szövetségi titkár jönnek Szegedre. A futballmérkőzésen Délvidék és főváros így állanak föl:

- Délvidék:**
- Milassin
  - Bácska
  - Jopi Kocsmár
  - SzAK Bácska
  - Pozsert Maláth Bleszics
  - Bácska SzAK Bácska
  - Kalmár Jasinszky Hapa Marci Copkó
  - Szab. SE. SzTK SzAK Bácska Bácska
- Főváros:**
- Ginzery
  - MAFC
  - Horváth Hauswald
  - Tör. Tör.
  - Nyul Ging Vágó
  - MTK Tör. MTK
  - Nyilas Szüri Kovács Frone Beöthy
  - Tör. NSC NSC Tör. Tör.

100.000 KORONA ÉKSZERÁRU HITELRE

Közhirre tesszük, hogy 100.000 korona értékű ékszer-árukat óhajunk kényelmes részletfizetés ellenében kihitelezni. Tehát mindenki vásárolhat divatos ékszert, arany, ezüst órákat. **Brilláns-árukat,** ezüst és kina ezüst evőszert, márvány és valódi bronz műipari tárgyakat hitelre. Azonnali fizetésnél 10% engedményt adunk.

Feltételek:

Az áruátvételnél a vételnél 1/4 része fizetendő.

A fennmaradt összegre havi részlet:

50 kor.-ig	K	5—
100 "	"	8—
200 "	"	15—
300 "	"	25—
500 "	"	40—
1000 "	"	60—
2000 "	"	100—
3000 "	"	150—
4000 "	"	200—
5000 "	"	250—

TELEFON 10—65.

FISCHER TESTVÉREK ÉKSZERÉSZEK ÉS ÓRÁSOK
SZEGED, KÁRÁSZ-UTCA 10. SZÁM

Biró: *Asbóth Gyula* (Sport) lesz. Az atlétikai viadalra és futballmeccsre egy jegy érvényes. A SzAK-tagok ötven százalékos kedvezményeiket most is érvényesíthetik.

o Küzdelem a legjobb vidéki csapat címért. Vasárnap, július hó 19-én találkozik a Délmagyarország bajnoka, a temesvári „Kinizsi” Sport Egylet csapata, a Pestvidéki bajnokságban győztes Rákoscsabai Testgyakorlók Köre csapatával az UTE népszigeti sporttelepén. Mindkét csapat erősen készül az elődöntőre és bár a mérkőzés a saison végén van, mégis izgalmas és érdekes mérkőzésre van kilátás. A Temesvári Kinizsi csapata az idei saisonban igen szép eredményeket ért el saját pályáján a fővárosi csapatok ellen, úgy, hogy első bemutatkozása Budapesten nagy érdekességgel bír. A mérkőzés fél 6 órakor kezdődik Fehéry Ákos bírósodása mellett, míg előzőleg az UTE kombinált csapata mérkőzik a Megyeri SC csapatával. A döntő mérkőzésen a Magyar Labdarugók Szövetsége is képviselteti magát.

NYILT-TÉR*)

Fog-Krém
KALODONT
Szájviz

Ungár Benő

szállító

Szeged, Jókai-utca 1. sz.

Telefon 34.

Butorszállításokat helyben és vidékre, beraktározást száraz raktár helyiségben eszközöl

FOGÁK

szájpadlás nélkül.

Az általam készített

rágásra kitűnően használható a valódi fogaktól fel nem ismerhető, az eredeti fogakat teljesen pótolják. Készítek továbbá arany koronákat és levehető arany hidakat jutányos árak mellett. Vidékiek 12 óra alatt lesznek kielégítve

Barta Ágoston fogtechnikus

SZEGED, KIGYO-UTCA 1. SZ.

TELEFON 1364.

Felhívás !!

Értesitem a tisztelt

VÁM-ÖRLETŐ és KERESKEDŐ urakat, hogy **sok pénzt takarít meg**, ha búzát, rozsot, tengerit, árpát, paprikát és egyéb termény- és fűszer-árakat a

Kálvária-
ufon levő

NAGY MÚRALOMBAN

leggondosabb kiszolgálásról biztosítva.

Tisztelettel a KÁLVARIA MÚRALOM INTÉZŐSÉG.

*) Ezen rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

TÖRVÉNYKEZÉS

0000

§ Caillauxné bűnpöre. Párisból táviratozzák: Caillauxné pörének több napra tervezett tárgyalása hétfőn kezdődik. A Temps ma közzétette az egész vádiratot, amely összefoglalja Calmette, a Figaro igazgatója ellen történt merénylet minden részletét és semmi újat nem mond. Az ügyész Caillauxné **szándékos gyilkossággal vádolja.**

§ Királysértő koldus. A királysértés szokatlan nemével foglalkozott ma a budapesti büntető törvényszék *Rusinkó* bíró elnöke alatt üléselő tanácsa. Egy vén koldus, *Steinhübel* Károly volt a vádlott, akit a Margit-köruton koldulásért *Petőfi* András rendőr. *Hetvenedszer kísérték már be* Steinhübelt tilos koldulás miatt. Ezuttal *Diósszeghy* rendőrfogalmazó előtt energikusan jelentette ki, hogy ő többé nem akar a tolonházba menni, inkább valami nagy bünt követ el, hogy a bíróság fogházába vigyék.

— Mi lesz az a nagy bűn? — kérdezték tőle.

— Királysértés!

Nyomban el is követte a királysértést, amelyért ma a törvényszék a kívánt szigorúsággal **6 havi fogházra ítélte.**

KÖZGAZDASÁG

0000

x Kötelező-e az évi mérleg közzététele?

Érdekes és közgazdasági szempontból igen jelentős ítéletet hozott a Kuria jogegységi tanácsa. Egy nagyváradai részvénytársaság ügyéről volt szó. A részvénytársaság legutóbbi közgyűlésén nagy vihar támadt, mert a mérleget és az igazgatósági jelentést csak két nappal a közgyűlés előtt tették közzé, ezenkívül pedig a mérleg és a jelentés egyaránt hiányos volt. Az egyik hitelező ezért pörrel támadta meg a részvénytársaságot és keresetében azt is vitatta, hogy az évi jelentést is közzé kell tenni s ez sem történt meg. Az ügy — miután elvi kérdés — a Kuria jogegységi tanácsa elé került, amely a hét elején hozott ítéletben kimondotta, hogy a közzétételnek nem az a célja, hogy a részvényesek betekintést nyerjenek a vállalat ügyeibe, hanem az, hogy a hitelezők és a részvénytársasággal bármilyen szempontból érdekelt egyének a mérlegből és a jelentésből a vállalat vagyoni helyzetéről mindig tájékozódhassanak. A részvénytársaságok az ítélet szerint kötelesek a közgyűlést megelőzően **nyolc nappal** az igazgatóság és a felügyelő bizottság által aláírt mérleget és a rá vonatkozó jelentést közzétenni. A Kuria az ítéletben kimondta azt is, hogy az igazgatósági jelentést nem kell közzétenni.

x Az osztrák és magyar áruk bojkottja Szerbiában. A szerbek hivatalosan tagadják ugyan, de tényleg érezhető, hogy Szerbiában **újbol megkezdődött vagy jobban mondva erősödött a bojkottmozgalom az osztrák és a magyar áruk ellen.** Abban a mértékben, a hogy Ausztria-Magyarország gazdaságilag tért veszít Szerbiában, nyer ott tért Németország. Öt év előtt Németország egész exportja Szerbiába 12 millió márka értékű volt, most azonban 45 millió dinár, 1911-ben még csak 31,347.000 dinár volt Szerbiában a német import. A legfőbb cikkek, amiket Németország Szerbiába szállít, a következők: nemes és nem nemes fémek, gépek és műszerek, ásványok, ásványolajok és iparcikkek. Az iparcikkek közül gyapott, gyapju és állati bőrök, ál-

lati termények. Azokat a textilárakat, melyeket eddig Ausztria-Magyarország szállított Szerbiába, most Németország és Olaszország szállítja. Mióta azonban Olaszország is egyértelműen jár el az albán kérdésben Ausztria-Magyarországgal, azóta a szerbek az olasz árukat is kezdik bojkottálni.

x A német gyümölcs és zöldségvámok.

A német agráriusok, mint azt már régebben jelentettük, mozgalmat indítottak, hogy a kereskedelmi és vámszerződés megújítása kor Németország emelje fel a gyümölcs- és főzelékfélék vámját, illetőleg azokban az esetekben, amelyekben eddig vámtmentesen lehetett Németországba főzeléket és gyümölcsöt szállítani, állítson fel a német birodalmi gyűlés védvámokat. Miután nekünk aránylag nagy a gyümölcs- és főzelékexportunk Németországba, ez a kérdés bennünket is nagy mértékben érdekel. De maga a német városok lakossága is mozgalmat indított ez ellen, mert ha azok a vámtételek, amelyeket az agráriusok kívánnak, törvényt válnának, úgy a gyümölcs- és főzelékek Németországban a mai árak kétszeresére emelkednének. Főleg a hagymakivitelünk szenvedne, mert erre 50 kilogrammonként 2 márka vámot akarnának kivetni, amit a hagyma el nem bír. A magyar zöldbakivitel is tekintélyes. Eddig vámtmentesen lehetett zöldbakot Németországba vinni, most 50 kilónként 10 márka vámot akarnak.

TŐZSDÉK

A budapesti értéktőzsde.

A mai előtőzsdén kevés megmozgással szilárd volt a megnyitás. A bécsi piac magartartása is szilárd volt. A nemzetközi értékek 1—2 koronával javultak. A helyi piacon az áremelkedés, nevezetesen a Rimamurányi és a Magyar Bank részvény emelkedett 1—2 koronával. A készáruipiacon mérsékelt forgalmat tapasztaltunk, csak a salgótarjáni kőszénrészvény emelkedett 1—2 koronával. A járadékpiac szilárd volt. A zárlat barátságos.

Kötötték: 4 százalékos koronajáradék 78.50—78.52. Magyar hitel 751—752.50. Osztrák hitel 585—586. Jelzálogbank 383.50—384. Leszámitolóbank 442—446. Agrárbank 465.50—465.50. Hazai Bank 264—264. Magyar Bank 459—463.50. Keresk. Bank 3490—3495. Salgótarjáni 648—651. Közuti 551—554.50. Váradi 300—300.

A budapesti gabona-tőzsde.

A gabona-tőzsdén ma folytatódott az áremelkedés. Az időjárás ugyanis esősre fordult és máris sok panasz jön a vidékről, ahol az aratómunkálatok megkészték. Élénk forgalom mellett 20—30 fillérrel javultak a kurzusok.

Kötötték: Buza októberre 13.14. áprilisra 13.25. Rozs októberre 9.57. Zab októberre 7.78. Tengeri júliusra 7.30, augusztusra 7.40.

Cukorpiac.

Hamburg jegyez, irányzat nyugodt. Július 35, október, december 55, január, március 65, május 82, június 87, augusztus 82. Időjárás felhős.

Felelős szerkesztő: Pásztor József.

Kiadótulajdonos: Várnay L.

Hirdetések közlésére legcélszerűbb a Délmagyarországi

Gólya árúház

MEGNYILT!!!

Kossuth Lajos-sugárut 1. szám
(Bruckner vaskereskedés mellett.)

Női szövetek, kézműárúk,
pongyolák, blousok, aljak,
női ingek, alsószoknyák,
kötények, csipkék, him-
zések, keztyűk, harisnyák
és mindenféle női és férfi
divat cikkekben

igen olcsó árakkal!

MEGNYILT!!!

PETROLEUM

Ha szép világosságot akar szobájában, kérje mindentől a Vacuum Oil Company r.-t. **VACCLITE** petróleumát, amely fakarékos használata, kifogástalan égése, nagy világító erejével tűnik ki.

Délmagyarországi fióktelep
SZEGED, Kelemen-u. 11. Telefon 833.

MEGHODÍTOTTUK A VILÁGOT!

UNDERWOOD LÁTHATÓ IRÁSU ÍRÓGÉP

GEREBEN BÉLA ANDRÁSSY-UT 1.

Sokszorosítások, másolások, írógépjavitások.
Amerikai kellékraktár. Állandó gépiró tanfolyam.

Ha jó ruhát, felöltőt, Raglánt

olcsón, készpénzért akar vásárolni, KERESSE FÖL

ABONYI MIHÁLY

RUHAÁRUHÁZÁT

Szegeden,
SZÉCHENYI-TÉR 2. SZ.

Schulter József

fodrász és borbély
Szeged, Kálvária-utca 2. (Dáni-utca sarok.)
Elfogad mindennemű hajmunkát jutányos árban. Bérletfiokok havi 50 fillérért vendégeknek rendelkezésére állanak.

Csodás hatású arcszépítő és finomító A VILÁGHIRŰ FÖLDES-FÉLE MARGIT-CRÈME ÉS SZAPPAN

a Margit-crème zsírtalan, ártalmatlan, rögtön szépít. Ára 1 kor.
A Földes-féle Margit-szappan pár nap alatt lemossa a szeplőket, májfoltokat és megszüntet minden bőrbajtot.
Ára 70 fillér.
Kapható minden gyógyszertárban, drogueriában és illatszerkereskedésben 6 koronás rendeléseket bérmentve küld FÖLDES KELEMEN gyógyszertára ARADON.
Szegeden kapható:
Bentsik Lajos, Gerle Ferenc, Leinzinger Gyula, Frankl Antal, Franko Antal, Meák Gyula, Vajda Imre és Társa drg., Fodor Jenő és Társa drg.
Kiskundorozsmán kapható:
SZABÓ LÁSZLÓ gyógyszerésznél.

Valódi angol és francia illatszerek eredeti üvegekben és kimérve, az összes pipere-cikkek, fésűk, haj-, ruha és fogkefék, hajsütővasak s lámpák, tükrök, szivacsok, kötszerek és gummi-árúk nagy választékban.

A Dr. Hassán-féle Perhydrolos fogkrém kizárólagos árusítása. Fényképészeti cikkek raktára.

Segesváry Dezső

parfümériájában, az „Árany kereszt”-hez
Szeged, Kárász-utca 6.

Vénig Gyula

cipész és orthopéd
SZEGED, Jókai-utca.

Mérték utáni megrendelések a legjobb anyagból, kizárólagosan a láb fekvése szerint jutányosan készülnek. — A vadász urak figyelmét felhívom vízhatlan cipőimre és csizmáimra. Amerikai cipők speciálista készítője!

A gyümölcs-Idény alatt
nélkülözhetlen minden háznál a

Papírszalvéta

Szebbnél-szebb mintázzal
örvényszerű választékban kaphatók

UARNAY L. papir-kereskedésében

SZEGED, KÁRÁSZ-UTCA 9.
TELEFON 81.

